

Tema 3: Samarbejde om indsatsen for barnet

Introduktion og formål

Mange familier med børn med funktionsnedsættelser vil have behov for et tæt og langvarigt samarbejde med kommunen, og er ofte i kontakt med mange forskellige instanser og fagpersoner. Forløbet af kommunikationen mellem kommunen og forældre er af afgørende betydning for familiens og barnets trivsel på både kort og langt sigt (Graungaard et al., 2006). Det gode samarbejde mellem forældre og kommune er derfor af stor betydning.

Formålet med temaet er at give forældrene information om de grundlæggende principper og regler for sagsbehandling og samarbejde mellem kommune og forældre, med henblik på at skabe dialog og forventningsafstemning som grobund for et godt samarbejde.

En stor del af familierne har ikke et forudgående kendskab til, hvordan en kommune arbejder, og hvad der forventes af forældrene i samarbejdet. For at opnå et godt samarbejde, med respekt for begge parter, er det gavnligt, at forældrene får viden om spillereglerne, så de kan indgå i samarbejdet på et oplyst grundlag.

Kommunen kan samtidigt præsentere forældrene for viden om og redskaber til samarbejde om indsatsen for barnet, herunder viden om, hvordan der i kommunen arbejdes med mål og planer på forskellige niveauer og i forskellige forløb (myndighedsplaner og behandlingsplaner). Der kan også sættes fokus på, hvordan kommunen eller tilbuddet ønsker at inddrage forældrene i arbejdet omkring mål og planer for indsatserne, hvad forældrene selv kan gøre for positivt at understøtte indsatsen samt på, hvordan man ønsker at inddrage barnet eller den unge i arbejdet.

Temaet skal medvirke til, at forældrene i højere grad føler sig trygge ved tanken om det fremtidige samarbejde. Temaet skal bidrage til at skabe grundlag for en god dialog og forventningsafstemning mellem forældre og kommune til gavn for det fremtidige samarbejde om indsatsen for barnet.

Baggrund

Nyere forskning fra SFI om familier med et barn med funktionsnedsættelse har vist, at 84 pct. af familierne har haft kontakt til kommunen inden for de seneste tre år, og mødre fremhæver, at samarbejdet med kommunen har stor betydning for familiens hverdag (Bengtsson et al., 2011). En anden dansk undersøgelse, som belyser erfaringer med det sociale system hos forældre til børn med alvorlige funktionsnedsættelser, peger på, at forældrenes kontakt til - og kamp mod - det sociale hjælpesystem, direkte medvirker til at øge forældrenes stress (Graungaard m.fl., 2011).

Herudover er der sket forandringer i den måde, som forældrene ønsker at være inddraget i selve indsatsen for barnet på. Tidligere var forældrenes rolle at 'koncentrere sig om at være forældre', mens fagpersonalet tog sig af behandlingen af barnet. I dag søger forældrene oftere information om barnets funktionsnedsættelse og behandling på egen hånd, og der vil være forskellige ønsker til inddragelse i indsatsen hos forældrene (Marselisborgcentret, 2007). Nogle forældre vil også være direkte udfører af indsatsen over for barnet, hvis de træner barnet i hjemmet efter servicelovens § 32, stk. 6.

Erfaringer viser, at en høj grad af forældreinddragelse er til gavn for forløbet omkring barnet og familien, børnenes udvikling og helhedsindsatsen for det enkelte barn (Sundhedsstyrelsen, 2011; Torp-Pedersen, 2005), ligesom forskning fra SFI indikerer, at når forældrene inddrages i planlægningen af indsatsen, føler forældrene større indsigt i og kendskab til fremtiden for deres barn og dermed større tryghed (Bengtsson m.fl., 2009).

Forskning fra SFI om børn i særlige dagtilbud antyder, at forældrenes oplevelse af, om der er en plan for deres barns fremtid, som de tror på, hænger positivt sammen med, hvorvidt forældrene har deltaget i udarbejdelse af handleplanen sammen med institutionen. Undersøgelsen viser, at tiltroen til institutionen blandt forældrene er høj, mens tiltroen til kommunen er mere lunken. Der er knap 20 pct. af forældrene, som ikke har tiltro til kommunen, og tallene peger på, at det i højere grad er de forældre, som *ikke* har udviklet en handleplan i samarbejde med kommunen, der har lav eller ingen tillid til kommunen. Undersøgelsen tyder således på, at gennem samarbejde og informationsudveksling kan forældrenes oplevelse af processen forbedres (Bengtsson m.fl., 2009).

Forældre til børn med betydelige og varige funktionsnedsættelser vil ofte være i kontakt med det offentlige system igennem hele barnets barndom, og måske også ind i voksenlivet. Derfor er en god start på et langvarigt samarbejde mellem forældre og kommune af stor betydning, og tilsvarende er familiens inddragelse i at opstille målsætningen for og planlægning af indsatsen af stor betydning for forløb og indsats for barnet.

Forberedelse til temaet

Det forudsættes, at underviseren som minimum har viden om:

- Gældende regler om forvaltning, sagsbehandling og retssikkerhed samt kommunens relevante politikker, standarder, procedurer og praksis for sagsbehandlingen
- Kommunens politikker og praksis vedrørende samarbejde med forældre samt børnene og de unge omkring sagsbehandling og indsats, herunder arbejdet med og samspil mellem handleplaner og behandlingsplaner for børn i målgruppen
- Tilbuddenes arbejde med behandlingsplaner og opfølgning på disse

Vær generelt opmærksom på:

- At underviserne skal kunne dække de omfattede emner eller om der skal hentes supplerende ekspertise eller viden i eller udenfor kommunen
- At kursusmaterialet skal tilpasses målgruppen og dens behov for information, viden og dialog
- At det er kommunens ansvar at sikre, at materialer og slides til brug på kurserne er opdaterede i forhold til gældende lovgivning og praksis
- At konceptets kursusmaterialer skal tilpasse den enkelte kommunes organisering og praksis

Kursusmaterialer til inspiration

- Powerpoints
- Hjemmeopgave
- Supplerende materialer til brug på kurserne

- Materialet suppleres af underviser med relevante materialer – eksempelvis kommunale foldere, standarder, retningslinjer eller lignende

Mere at vide

På nettet

www.ast.dk – Ankestyrelsens hjemmesider med bl.a. Borgerpjecer om Sagsgange i Ankestyrelsen (børn og unge) og Klagevejledning, (herunder evt. også henvisning til vejledning til kommunerne).

inddrag.nu – Hjemmeside om inddragende metoder, herunder familierådslagning mv.

socialstyrelsen.dk – søg på KIFA - Kvalificering af indsatsen over for familier med børn med handicap. En lang række kommuner har igennem KIFA-projektet udviklet og afprøvet konkrete redskaber for et godt samarbejde mellem myndighed og familier med børn med handicap. Se mere om KIFA og resultaterne fra KIFA og hent inspiration i værktøjskassen.

[Socialstyrelsen.dk](http://socialstyrelsen.dk) – søg på værktøjer til udredning og handleplaner. Her findes konkrete redskaber til arbejdet med udredning og handleplaner målrettet børn med funktionsnedsættelser, og herunder også værktøjer til dialog med familien omkring indsatsen.

Relevant litteratur

Bengtsson, Steen, Heidemann J., Tina Gudrun Jensen, Julie Tange og Emilie Suldrup Wolff (2009): Særlige dagtilbud til børn efter § 32. En status to år efter kommunalreformen

Bengtsson, Steen, Hansen, Helle & Røgeskov, Maria (2001): Børn med en funktionsnedsættelse og deres familier. Den første kortlægning i Norden. SFI.

Graungaard, AH, Skov L. Why do we need a diagnosis? A qualitative study of parents' experiences, coping and needs, when the newborn child is severely disabled. Publiceret online 10.10.2006.

Graungaard, A. H., Skov, L., & Andersen, J. S. (2011): Becoming a client of the Danish social service system increases stress in parents of disabled infants. *Danish Medical Bulletin*, 58 (6), A4270ff.

Karkov, R. (2011): Forældre til handicappede børn bliver hårdt ramt af det offentlige. *Videnskab.dk*, 21. juli 2011. <http://videnskab.dk/kultur-samfund/foraeldre-til-handicappede-born-bliver-hardt-ramt-af-det-offentlige>

Marselisborgcentret (2007): Nye indsatser – ny viden. Udviklingsprojekt til intensivering af optræningsindsatsen for børn med medfødt eller erhvervet hjerneskade.

Sundhedsstyrelsen (2011): Forløbsprogram for børn med erhvervet hjerneskade, Sundhedsstyrelsen.

Torp-Pedersen (2005): Rehabilitering af børn i et familiecentreret perspektiv. Masterafhandling i rehabilitering. Lunds Universitet og Syddansk Universitet.